

İlyas — Dördüncü Nömrə

Quldarlıq

Jeff Pippenger

2023-10-01

İlyasın şahidliyi, üç il yarım ərzində onun sözü olmadan yağış yağmayacağını bildirdiyi zaman başlayır.

Gilead sakinlərindən olan Tişbeli İlyas Axaba dedi: “Qarşısında durduğum İsrailin Allahı Rəbbin həyatı haqqı, mənim sözüm olmadıqca bu illərdə nə şəh olacaq, nə də yağış”. 1
Padşahlar 17:1.

Həmin üç il yarım 538-ci ildən 1798-ci ilə qədər Tiyatira tarixini təmsil edir. 1798-ci ildə, quraqlıq dövrünün sonunda, İlyas Əhabı Karmelə çağırır. Birinci mələyin xəbəri 22 oktyabr 1844-cü ildə Allahın hökm saatını elan etdi. Birinci mələyin xəbəri Əhabın bütün İsraili Karmelə çağırması əmri idi.

Və belə oldu ki, Axav İlyası görəndə Axav ona dedi: «İsraili bəlaya salan sənmişən?» O isə cavab verib dedi: «İsraili mən bəlaya salmamışam; əksinə, sən və atanın evi salmışınız; çünki Rəbbin əmrlərini tərk etmiş və sən Baallara uymusan. İndi isə adam göndər və bütün İsraili Karmel dağına, həmçinin İzabelin süfrəsindən yeyən Baalın dörd yüz əlli peyğəmbərini və Aşera bütələrinin dörd yüz peyğəmbərini yanıma yığ». Beləcə, Axav bütün İsrail övladlarının yanına adam göndərdi və peyğəmbərləri Karmel dağına topladı. İlyas bütün xalqın qarşısına çıxıb dedi: «Nə vaxta qədər iki fikir arasında tərəddüd edəcəksiniz? Əgər Allah Rəbdirsə, Onun ardınca gedin; yox əgər Baaldırsa, onun ardınca gedin». Xalq isə ona bir söz belə cavab vermədi. 1 Padşahlar 18:17–21.

Bütün İsrail İlyasın dövründə Karmelə toplanmışdı; bu da öz növbəsində Vəhy kitabının üçüncü fəslindəki üç kilsənin bir yerə toplandığı zaman Uilyam Millerin tarixini təmsil edirdi. Əvvəlcə İzabelin təqibindən qaçmaq üçün 538-ci ildə səhraya sığınmış kilsə, Tiyatira kilsəsinin timsalında göstərildiyi kimi, Uilyam Millerin timsalında təmsil olunan İlyasın xəbəri ilə üzləşməli olan nəsil kimi səhradan çıxdı. Bundan sonra yerin vəhşi heyvanı ağzını açıb min iki yüz altmış il ərzində onun əleyhinə göndərilmiş təqib selini uddu.

Yer qadına kömək etdi; yer öz ağzını açdı və əjdahanın ağzından çıxardığı seli uddu. Vəhy 12:16.

Peyğəmbərlikdə “bir millətin danışması” onun qanunverici və məhkəmə hakimiyyətlərinin fəaliyyəti deməkdir və 1789-cu ildə Amerika Birləşmiş Ştatları Amerika Birləşmiş Ştatlarının Konstitusiyası olan ilahi sənədi təsis etdi; bununla da həm Avropa krallarının, həm də mürtəd Katolik kilsəsinin təqiblərindən qorunma təmin etmək üçün zəruri olan hüquq və azadlıqları mühafizə altına aldı.

“Millətin danışması onun qanunverici və məhkəmə hakimiyyətlərinin fəaliyyətidir.” The Great Controversy, 443.

1789-cu ildə, ABŞ-ın Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyində altıncı səltənət kimi peyğəmbərlikdəki rolunun başlanmasından dərhal əvvəl, o, Quzu kimi danışdı, lakin bazar qanunu zamanı əjdaha kimi danışacaq.

Və mən yerdən çıxan başqa bir vəhşi heyvan gördüm; onun quzuya bənzər iki buynuzu var idi, lakin o, əjdaha kimi danışdı. Vəhy 13:11.

Yer üzündəki heyvanın başlanğıcı və sonu onun danışması ilə işarələnir. 1798-ci ildə Əhəb bütün İsraili Karmel dağına çağırır; orada İlyas, izləyənlərə İbranilərin Allahınınmı, yoxsa İzebelin allahınınmı həqiqi Allah olduğunu sübut etmək üçün bir sınaq irəli sürəcək. İzebelin dörd yüz əlli Baal peyğəmbəri və dörd yüz meşəlik peyğəmbəri var idi. Yalançı allah Baal kişi ilahəsi, yalançı allah Aştartot isə qadın ilahəsi idi.

Yalançı peyğəmbərlərin həmin iki sinfi kilsə ilə dövlətin birləşməsini təmsil edir, çünki peyğəmbərlikdə kişi ilə qadın birlikdə təsvir olunduqda, qadın kilsəni, kişi isə dövləti təmsil edir. İlyas, qadın və kişi yalançı məbudlar, habelə Axavla İzebelin evliliyi ilə təmsil olunan kilsə ilə dövlətin müqəddəs olmayan birləşməsi ilə qarşılaşarkən, səkkiz yüz əlli nəfərə qarşı tək idi. Axavla İzebelin kilsə ilə dövlətə dair nümunəsi Respublikaçılıq buynuzunun pozulmasını, Baal və Aştartot isə Protestant buynuzunun pozulmasını təmsil edir.

Məsələ Vəhy kitabının ikinci fəslində Tiatira tərəfindən təmsil olunan pozğun dinə qarşı İlyasın etirazı idi. İlyas protestantı təmsil edirdi, çünki protestantın yeganə tərəfi Romaya qarşı etiraz edən kəsdir. İlyasın etirazı, pozulmuş bir dövlət ilə pozulmuş bir kilsə arasındakı müqəddəs olmayan ittifaq vasitəsilə həyata keçirilən kilsə ilə dövlətin birləşməsinə qarşı etirazı təmsil edir.

Lakin sənə qarşı bir neçə sözüm var: çünki özünü peyğəmbərə adlandıran o qadın İzebelin təlim verməsinə və qullarımı zinakarlığa və bütlərə qurban kəsilmiş şeyləri yeməyə aldatmasına göz yumursan. Mən ona zinakarlığından tövbə etməsi üçün vaxt verdim; amma o tövbə etmədi. Bax, Mən onu yatağa salacağam və onunla zina edənləri də böyük müsibət içinə atacağam, əgər onlar öz əməllərindən tövbə etməsələr. Vəhy 2:20–22.

Yemək qəbul etdiyiniz xəbəri təmsil edir, bütlərə qurban edilmiş bir xəbər isə bütlərə iyrənc ibadətə lap rəmzi olan Katolisizmin təlimlərini təmsil edir. Qaranlıq əsrlərdə Allahın xalqı Katolisizmin bir çox bütperəst təlimlərini, xüsusilə də günəşə ibadəti qəbul etməyə başlamışdı.

Zina qanunsuz bir münasibətdir və peyğəmbərlik baxımından Konstitusiyanın qadağan etdiyi şeyin mahiyyətini—kilsə ilə dövlətin birləşməsini—təmsil edir. Axav İzebellə qanunsuz bir münasibətdə idi, çünki İsrailin padşahı olaraq onun bütperəst bir şahzadə ilə evlənməsi yolverilməz idi. İsa Yəhya Vəftizçini İlyas olaraq tanıtdı və Yəhya da, qardaşının arvadı Hirodiyanı aldığı üçün Hirodu məzəmmət edərkən, eyni qeyri-müqəddəs münasibətə qarşı çıxdı.

Çünki Hirod qardaşı Filipin arvadı Hirodiya üzündən Yəhyanı tutdurmuş, bağlatdirmış və zindana saldırmışdı. Çünki Yəhya ona demişdi: “Onu özünə arvad etməyin sənə halal deyil.” Matta 14:3, 4.

İlyasın Axav və İzebellə qarşıdurması, Yəhyanın Hirod və Hirodiya ilə qarşıdurmasının öncədən xəbər verən bir surəti idi; çünki hər iki münasibət kilsə ilə dövlətin qanunsuz əlaqəsini təmsil edirdi. Onlar birlikdə papalıqla (İzebel və Hirodiya), Birləşmiş Millətləri təmsil edən on padşahla (Axav və Hirod) və yalançı peyğəmbəri təmsil edən Amerika Birləşmiş Ştatları ilə (Karmelin yalançı peyğəmbərləri və Hirodiyanın qızı Salome) qarşı-qarşıya gələn yüz qırx dörd minin İlyas xəbərini təmsil edirlər.

Karmeldəki peyğəmbərlik səhnəsi, kilsə ilə dövlətin ayrılığı prinsipini təsbit edən Amerika Birləşmiş Ştatlarının Konstitusiyasını İlyasın müdafiə etməsini ehtiva edir.

Və belə oldu ki, Axav İlyası görəndə ona dedi: “İsraili narahat edən sənmişən?” O cavab verdi: “İsraili mən narahat etməmişəm; əksinə, sən və atanın evi, çünki siz Rəbbin əmrlərini tərk etmisiniz və sən Baallara uymusan.” 1 Padşahlar 18:17, 18.

Konstitusiya müəyyən etmişdi ki, Respublikaçılıq və Protestantlığın iki buynuzu həmişə bir-birindən ayrı qalacaq. Lakin Vəhy göstərir ki, Birləşmiş Ştatlar nəhayət əjdaha kimi danışanda, bu, Birləşmiş Ştatların mürtəd kilsələri nəzarəti ələ alıb mürtəd hökumətlə birləşdiyi zaman baş verəcək.

“Bəs «vəhşiyyə surət» nədir? Və o necə yaradılmalıdır? Surət iki buynuzlu vəhşi tərəfindən düzəldilir və vəhşiyyə bir surətdir. O, həmçinin vəhşinin surəti adlanır. Elə isə surətin nəyə bənzədiyini və onun necə yaradılmalı olduğunu öyrənmək üçün biz vəhşinin özünün — papalığın — xüsusiyyətlərini araşdırmalıyıq.

“İlkin kilsə Müjdənin sadəliyindən uzaqlaşb bütpərəst ayin və adətləri qəbul etməklə pozulduqda, Allahın Ruhunu və qüdrətini itirdi; və insanların vicdanlarına nəzarət etmək üçün dünyəvi hakimiyyətin dəstəyini axtardı. Nəticə papalıq oldu — dövlətin hakimiyyətinə nəzarət edən və ondan öz məqsədlərini irəli aparmaq, xüsusilə də ‘bidətin’ cəzalandırılması üçün istifadə edən bir kilsə. Birləşmiş Ştatların vəhşinin surətini yaratması üçün dini hakimiyyət mülki hökumətə elə nəzarət etməlidir ki, dövlətin səlahiyyəti də kilsə tərəfindən öz məqsədlərini həyata keçirmək üçün istifadə olunsun.” The Great Controversy, 443.

Karmel dağında İlyas Millerçilərin işini təmsil edirdi və Millerçilər, yaxınlarda katolisizmin təsiri altından çıxmış, lakin birinci mələyin nurunu rədd etmələri vasitəsilə Romaya qayıtmağı seçmiş olanlarla ziddiyyət təşkil edərək, həqiqi peyğəmbər kimi müəyyən edilmişdilər. Beləliklə, 1844-cü ilin yazında ikinci mələyin xəbəri protestant məzhəblərini Babilin qızları, Millerçiləri isə həqiqi protestant buynuzu kimi müəyyənləşdirməkdən ibarət idi.

Allah qədim İsraili Misirin köləliyindən çıxarıb Qırmızı dənizin sularından keçirəndə, O, səmavi mannanın sınağı ilə başlayan mərhələli bir sınaq prosesini başlatdı.

“Keçmiş əsrlərin toplanmış nuru üzərimizə saçılır. İsrailin unutkanlığının qeydi bizim maariflənməyimiz üçün qorunub saxlanmışdır. Bu dövrdə Allah hər millətdən, qəbilədən və dildən Özünə bir xalq toplamaq üçün əlini uzatmışdır. Gəliş hərəkətində O, Öz irsi üçün, onları Misirdən çıxararaq İsrailililər üçün necə fəaliyyət göstərmişdisə, eləcə də fəaliyyət göstərmişdir. 1844-cü ilin böyük məyusluğunda Onun xalqının imanı, Qırmızı dənizdə

İbranilərin imanını necə sınaqdan keçirilmişdisə, eləcə sınaqdan keçirilmişdir.” Testimonies, cild 8, 115, 116.

1844-cü il oktyabrın 22-də baş verən məyusluq səmavi məbədin dərk olunmasına gətirib çıxardı; bu isə qədim İsrail üçün mannanın sınağı on sınaqdan ibarət bir silsilənin birincisi olduğu kimi, Şənbə sınağını da ortaya qoydu.

“Rəbb mənə aşağıdakı mənzərəni 1847-ci ildə, qardaşlar Şənbə günü Men ştatının Topşam şəhərində toplaşmışkən verdi.

“Biz qeyri-adi bir dua ruhu hiss etdik. Və biz dua etdiyimiz zaman Müqəddəs Ruh üzərimizə endi. Biz çox sevincli idik. Az sonra mən dünyəvi şeylərə qarşı bütün hissimi itirdim və Allahın izzətinin görüntüsünə büründüm. Mən özümə doğru sürətlə uçan bir mələk gördüm. O, mənə tezliklə yerdən Müqəddəs Şəhərə apardı. Şəhərdə bir məbəəd gördüm və ona daxil oldum. Birinci pərdəyə çatmazdan əvvəl bir qapıdan keçdim. Bu pərdə qaldırıldı və mən müqəddəs yerə keçdim. Orada buxur qurbangahını, yeddi çıraqlı şamdanı və üzərində təqdime çörəkləri olan masanı gördüm. Müqəddəs yerin izzətini seyr etdikdən sonra İsa ikinci pərdəni qaldırdı və mən müqəddəslər müqəddəsinə keçdim.

“Müqəddəs yerlərin Müqəddəsində mən bir əhd sandığı gördüm; onun üstü və yanları ən saf qızıl ilə örtülmüşdü. Əhd sandığının hər iki başında bir gözəl kərub var idi və qanadlarını onun üzərinə açmışdılar. Üzləri bir-birinə çevrilmişdi və aşağı baxırdılar. Mələklərin arasında qızıldan bir buxurdan var idi. Əhd sandığının üstündə, mələklərin dayandığı yerdə, Allahın məskən saldığı taxta bənzər olduqca parlaq bir izzət görünürdü. İsa əhd sandığının yanında dayanmışdı və müqəddəslərin duaları Ona yüksəldikcə, buxurdandakı buxur tüstülənirdi və O, onların dualarını buxurun tüstüsü ilə birlikdə Öz Atasına təqdim edirdi. Əhd sandığının içində mannadan qızıl qab, tumurcuqlanmış Harunun əsası və kitab kimi bir-birinə qapanan daş lövhələr var idi. İsa onları açdı və mən Allahın barmağı ilə onların üzərinə yazılmış On Əmri gördüm. Bir lövhədə dörd, o birində isə altı əmr var idi. Birinci lövhədəki dörd əmr o biri altısından daha parlaq parlayırdı. Lakin dördüncü əmr, Şənbə əmri, onların hamısından daha artıq parlayırdı; çünki Şənbə Allahın müqəddəs adının ehtiramı üçün qorunmaq məqsədilə ayrılmışdı. Müqəddəs Şənbə əzəmətli görünürdü — onun hər tərəfini izzət haləsi bürümüşdü. Mən gördüm ki, Şənbə əmri çarmıxa mıxlanmamışdır. Əgər mıxlanmış olsaydı, o zaman qalan doqquz əmr də mıxlanmış olardı; və biz onların hamısını pozmaqda da, dördüncünü pozmaqda olduğu kimi, sərbəst olmuş olarıq. Mən gördüm ki, Allah Şənbəni dəyişdirməmişdir, çünki O heç vaxt dəyişmir. Lakin papa onu həftənin yeddinci günündən birinci gününə dəyişdirmişdir; çünki o, vaxtları və qanunları dəyişdirməli idi.” Early Writings, 32.

Protestantlar 1798-ci ildə Zülmət Çağlarından çıxdıqda və Daniel kitabının möhürü açıldıqda, Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin altıncı padşahlığı, Vəhy on üçün iki buynuzlu yer vəhşi, peyğəmbərlik tarixində yürüşünə başladı. Protestantlıq Müqəddəs Kitab adlanan müqəddəs sənəd üzərində, Respublikaçılıq isə Konstitusiyaya adlanan müqəddəs sənəd üzərində qurulmuşdu. Allah Öz səhradakı kilsəsini Zülmət Çağlarından çıxarmışdı, lakin qədim İsrailə Misir əsarəti dövründə olduğu kimi, Şənbə əmri unudulmuşdu. İsrail Sinaidə qanunun verilməsinə doğru yol alarkən Qırmızı dənizi keçdiyi kimi, müasir İsrail də qanunun bir daha aşkar ediləcəyi 22 oktyabr 1844-cü

ilə doğru yol alarkən Atlantik okeanını keçdi. Rəbb bir daha Öz qanununun əmanətdarları, Öz peyğəmbərlik vəhylərinin əmanətdarları olacaq və Protestantlığın mantiyasını daşıyacaq bir xalq yetişdirirdi. Qədim İsrailə On Əmrin iki lövhəsi, Onun qanununun əmanətdarları olmaq işlərinin rəmzi olaraq verilmişdi; müasir İsrailə isə Onun peyğəmbərlik Kəlamının əmanətdarları olmaq işlərinin rəmzi olaraq Habaquququn iki lövhəsi verilmişdi.

Müasir İsrail, üçüncü mələyin xəbəri olan və Protestantlığın mantiyasını daşıyanlar tərəfindən dünyaya bəyan edilən xəbəri təqdim edərkən, iki lövhədən ibarət hər iki dəsti daşmalı idi. Qaranlıq əsrlərdən çıxmış Protestantlıq o zaman natamam idi; necə ki, qədim İsrail Qırmızı dənizdən keçərkən natamam idi. Protestantlıq Müqəddəs Kitab və yalnız Müqəddəs Kitab şüarını iqrar etmişdi, lakin əsrlər boyu Roma Katolisizminin bütpərəst təlimlərini (bütlərə qurban edilmiş şeyləri) mənimsəməsi nəticəsində Allahın Kəlamı barədə natamam anlayışa malik idi. Allah belə təyin etmişdi ki, həqiqi bir Protestant “qanun və peyğəmbərlər”lə simvolizə olunan Allahın bütün Kəlamını, Allahın xalqının işini də, Allahın xasiyyətini də təmsil edən iki lövhədən ibarət hər iki dəst şəklində təcəssüm etdirdi. Birinci mələyin işinin məqsədi, həm Onun qanununun, həm də Onun peyğəmbərlik Kəlamının əmanətdarları olacaq həqiqi bir Protestant xalqı yetişdirmək idi.

“Allah Öz kilsəsini bu dövrdə, qədim İsraili çağırdığı kimi, yer üzündə bir nur olaraq dayanmağa çağırmışdır. Həqiqətin qüdrətli yarıcı aləti ilə, birinci, ikinci və üçüncü mələklərin xəbərləri vasitəsilə, O, onları kilsələrdən və dünyadan ayıraraq Özünə müqəddəs bir yaxınlığa gətirmişdir. O, onları Öz qanununun əmanətdarları etmiş və bu zaman üçün peyğəmbərliyin böyük həqiqətlərini onlara etibar etmişdir. Qədim İsrailə etibar edilmiş müqəddəs kəlamlar kimi, bunlar da dünyaya çatdırılmalı olan müqəddəs bir əmanətdir. Vəhy 14-dəki üç mələk Allahın xəbərlərinin nurunu qəbul edən və yer üzünün eninə-boyuna xəbərdarlığı səsləndirmək üçün Onun nümayəndələri kimi irəli çıxan xalqı təmsil edir.” Testimonies, cild 5, 455.

İki cüt lövhənin əmanətdarları kimi müəyyən edilmiş olanlar tərəfindən elan edilməli olan xəbərdarlıq, katolisizmin damğasını qəbul etməyə qarşıdır. Bu etiraz, Axav ilə İzebelin qanunsuz münasibətinə qarşıdır və Karmel dağında İlyas tərəfindən təmsil olunmuşdur. Sina dağında iki daş lövhənin verilməsi, 1842–1849-cu illərin tarixində Habaquququn iki parça lövhəsinin verilməsinin timsalı idi. Habaquququn iki lövhəsi, Allah ilə Onun protestant xalqı arasındakı əhd münasibətinin rəmzidir. O lövhələri rədd etmək, qədim İsrailin Allahın qanununu rədd etməsi ilə eyni olardı.

Millerçilər Ən Müqəddəs Yerə daxil oldular və Şənbənin işığını qəbul etdilər, lakin sınaq prosesi hələ başa çatmamışdı. Eyni zamanda Respublikaçılıq buynuzu da məhz həmin tarixin içindən keçməkdə idi. Və hər iki buynuz 1863-cü ildə birlikdə irəliləyişlərində bir mərhələ nöqtəsinə çatacaqdı.

Millerin İlyas xəbəri, Protestant buynuzunu bərqərar etmək məqsədi daşıyan irəliləyici bir təmizlənmə prosesi meydana gətirdi və eyni tarixdə Respublikaçı buynuz siyasi inkişafın irəliləyici bir prosesi ilə məşğul idi. Hər iki buynuz eyni yer vəhşisinin üzərindədir; buna görə də onlar yer vəhşisinin bütün tarixi boyunca ahəng içində birlikdə irəliləməlidirlər.

Yer heyvanının Respublika buynuzunun ilk peyğəmbərlik xüsusiyyəti 1789-cu ildə Konstitusiyayı qüvvəyə mindirərək danışmaq hərəkəti idi. 1798-ci ildə (Daniel kitabının möhürünün açıldığı son

zamanında) yer heyvanı Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin altıncı padşahlığı kimi ilk dəfə danışacaqdı. 1798-ci il ABŞ-ın Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin altıncı padşahlığı kimi başlanğıcı idi və yer heyvanının tarixinin başlanğıcında, 1798-ci ildə baş verən bu danışiq altıncı padşahlığın son dəfə danışacağı vaxtı əvvəlcədən göstərirdi; həmin vaxt isə əjdahanın səsi kimi təsvir olunur. ABŞ-da Respublika buynuzu tərəfindən 1798-ci ildə qəbul edilən qanunları nəzərdən keçirərkən, Birləşmiş Ştatlar əjdaha kimi danışanda bazar günü qanunu ilə əlaqədar qəbul ediləcək qanunların bir tipoloji öncədən göstərilməsini görməyi gözləməliyik. Aşağıdakı dörd qanunu nəzərdən keçirərkən, özünüzdən soruşun: 1798-ci ildə qəbul edilmiş bu dörd qanun Alfa və Omeqa'nın peyğəmbərlik möhürünü daşıyırmı?

1798-ci ildə Birləşmiş Ştatlar Əcnəbilər və Qiyama Təhrik Aktları kimi tanınan bir neçə mühüm qanun qəbul etdi. Bu aktlar federalistlərin nəzarətində olan Konqres tərəfindən qəbul edilən və Birləşmiş Ştatların ikinci prezidenti, Corc Vaşinqtonun sabiq vitse-prezidenti Prezident Con Adams tərəfindən imzalanaraq qüvvəyə minən dörd qanundan ibarət idi.

Naturalizasiya Aktı: Bu qanun mühacirlərin ABŞ vətəndaşı olmaları üçün tələb olunan yaşayış müddətini 5 ildən 14 ilə qaldırdı. O, əsas etibarilə müxalifət partiyası olan Demokrat-Respublikaçılarla çox vaxt eyni mövqedə duran son dövr mühacirlərinin təsirini məhdudlaşdırmağa yönəlmişdi.

Yadelli Dostlar Qanunu: Bu qanun prezidentə sülh dövründə Birləşmiş Ştatların təhlükəsizliyinə təhdid sayılan vətəndaş olmayan şəxsləri ölkədən çıxarmaq səlahiyyəti verirdi. O, prezidentə təhlükəli hesab etdiyi hər hansı vətəndaş olmayan şəxsi həbsdə saxlamağa və deportasiya etməyə icazə verirdi.

Yad Düşmənlər Aktı: Bu qanun Birləşmiş Ştatlarla müharibə vəziyyətində olan ölkələrin vətəndaşlarının tutulmasını, nəzarət altında saxlanılmasını və deportasiya edilməsini nəzərdə tuturdu. O, 1790-cı illərin sonlarının gərgin atmosferində ehtiyat tədbiri kimi qəbul edilmişdi.

Qiyam haqqında Qanun: Bu, Əcnəbilər və Qiyam Qanunları içərisində ən çox mübahisə doğuranıdır. O, hökumətə və ya onun vəzifəli şəxslərinə qarşı onları ləkələmək və ya nüfuzdan salmaq niyyəti ilə “yalan, qalmaqallı və qərəzli” yazıları dərc etməyi cinayət əməli hesab edirdi. Tənqidçilər bunu söz və mətbuat azadlığına birbaşa hücum kimi görürdülər.

Əcnəbilər və Qiyama Təhrik Aktları son dərəcə mübahisəli idi və bu qanunların əsas Konstitusiya hüquqlarını pozduğuna, habelə onların siyasi partiyasını hədəf aldığına inanan Demokrat-Respublikaçılar tərəfindən ciddi müqavimətlə qarşılandı. Onlar iddia edirdilər ki, bu qanunlar söz və mətbuat azadlığını qoruyan Birinci Düzəlişin pozulması idi. Nəhayət, bu qanunlar 1800-cü il seçkilərində müəyyən rol oynadı; həmin seçkilərdə Tomas Cefferson və Demokrat-Respublikaçılar prezidentliyi və Konqresi qazandılar ki, bu da Qiyama Təhrik Aktının ləğvinə gətirib çıxardı.

Demokrat-Respublikaçı partiyası hesab edirdi ki, bu qanunlar Konstitusiyanın qoruduğu əsas hüquqları pozur və onlar həmçinin düşündülər ki, bu qanunlar müxalif siyasi partiyanı hədəf alır. Bu qanunların ləğv edilməsi və ya sonradan qüvvədən düşməsi əhəmiyyət daşıyır; Alfa və Omeqa

sonu başlanğıcla təsvir edir. Bu qanunların qəbul edildiyi, yaxud qanun şəklində “danışdığı” tarixdə Federalist partiyasına Demokrat-Respublikaçılar adlanan bir partiya qarşı çıxırdı. Demokrat-Respublikaçı partiyasının təkamülü nəhayət Respublikaçı partiyanı meydana gətirir. Bu, əsas etibarilə köləliyə qarşı mövqe əsasında bir araya gəlmiş siyasi partiyadır.

Tarixçilər 1863-cü ili, köləlik məsələsi üzərində qurulmuş vətəndaş müharibəsinin məhz mərkəzi nöqtəsi kimi müəyyən edirlər. 1863-cü il həm də Protestant buynuzunun yeni bayraqdarları üçün bir nişan nöqtəsidir; onlar həmin vaxt mələklər tərəfindən Millərə verilmiş ilk zaman peyğəmbərliyini (Levililər iyirmi altıdakı “yeddi vaxt” peyğəmbərliyini) rədd etdilər. Görəsən, “yeddi vaxt” peyğəmbərliyinin sadəcə olaraq Levililər kitabının əvvəlki fəslində bəyan edilmiş köləlik qanunları üzərində əsaslanması adi bir təsadüfdür mü? “Yeddi vaxt” ilə göstərilən “lənət” bu vəd idi ki, əgər iyirmi beşinci fəslin əhd qanunlarına itaətsizlik edilərsə, İsrail öz tarixini, Qırmızı dənizdə səyahətinə başladığı zaman çıxarıldığı köləliyə yenidən qayıtmaqla başa vuracaqdı.

1798-ci ildən 1863-cü ilə qədər Demokrat-Respublikaçı partiya olan siyasi partiya bir sıra təmizlənmələrdən və ya sarsıntılardan keçdi. 1798-ci ildən etibarən, xüsusilə də 11 avqust 1840-cı ildən başlayaraq 1863-cü ilə qədər Millerçi hərəkət bir sıra təmizlənmələrdən və sarsıntılardan keçdi.

Birləşmiş Ştatlarda ilkin siyasi partiyalardan biri olmuş Demokratik-Respublikaçı Partiya bu gün mövcud olan müasir Respublikaçı Partiyaya birbaşa çevrilməmişdir. Əksinə, o, zaman keçdikcə bir sıra dəyişikliklərə və parçalanmalara məruz qalmış, nəticədə Respublikaçı Partiyanın meydana çıxmasından əvvəl bir neçə fərqli siyasi partiyanın formalaşmasına gətirib çıxarmışdır.

Tomas Cefferson və Ceyms Medisonla tez-tez əlaqələndirilən Demokratik-Respublikaçı Partiya XVIII əsrin sonlarında Federalist Partiyaya cavab olaraq təsis edilmişdir. Demokratik-respublikaçılar Konstitusiyanın sərt təfsirini, ştatların hüquqlarını və aqrar maraqları dəstəkləyirdilər.

Lakin 1820-ci illərə gəldikdə, Demokrat-Respublikaçı Partiya regional və ideoloji xətlər üzrə parçalanmağa başladı. Əsas parçalanma Güclü Hisslər Dövrü (1817–1825) zamanı baş verdi; həmin vaxt Ceyms Monronun prezidentliyinə qarşı qüvvətli müxalifət yox idi. Siyasi sakitliklə səciyyələnən bu dövr Demokrat-Respublikaçı Partiyanın tənəzzülünə səbəb oldu. Nəhayət, partiya bir neçə fraksiyaya bölündü və aşağıdakı siyasi qruplara çevrildi:

Demokrat Partiyası: 1829-cu ildə yeddinci prezident olan Endryu Ceksonun tərəfdarları Demokrat Partiyasını təşkil etdilər. Ceksonçu demokratlar güclü icra hakimiyyətini, qərbə doğru genişlənməni və ağ dərilili kişilər üçün daha geniş seçki hüququnu dəstəkləyirdilər.

Milli Respublika Partiyası: Bu partiya Endryu Ceksonun prezidentliyinə cavab olaraq meydana çıxdı və sonradan Ceksona qarşı olan digər fraksiyalarla birləşərək Viq Partiyasına çevrildi. Milli Respublikaçılar, ümumiyyətlə, güclü federal hökuməti və iqtisadi inkişafı daha çox dəstəkləyirdilər.

Anti-Mason Partiyası: Bu, 1820-ci illərdə, əsasən məxfi Mason qardaşlığının nüfuzu ilə bağlı narahatlıqlara cavab olaraq meydana çıxmış qısaömürlü siyasi partiya idi. O, keçmiş Demokrat-Respublikaçıların bir qismini öz sıralarına qatdı.

Viqlər Partiyası: 1830-cu illərdə formalaşan Viqlər keçmiş Milli Respublikaçıları, Anti-Masonları və digər müxalif qrupları əhatə edirdi. Onlar Ceksonçu siyasətlərə qarşı çıxmaları, güclü federal hökuməti dəstəkləmələri, sənaye və iqtisadi inkişafı təşviq etmələri ilə səciyyələnirdilər.

Müasir Respublikaçılar Partiyası 1850-ci illərdə köləliklə bağlı getdikcə artan bölgəsəl gərginliklərə birbaşa cavab olaraq yaradılmışdır. O, keçmiş Viqləri, köləliyə qarşı olan Demokratları, Azad Torpaq tərəfdarlarını və köləliyin yeni ərazilərə yayılmasına qarşı çıxan digər qüvvələri özünə cəlb etmişdi. Respublikaçıların prezidentliyə ilk namizədi Con C. Fremont 1856-cı il seçkilərində iştirak etdi, partiyanın ilk uğurlu namizədi olan Abraham Lincoln isə 1860-cı ildə seçildi. Beləliklə, Respublikaçılar Partiyası Demokrat-Respublikaçı ənənədən ayrı şəkildə meydana çıxmış və Amerika siyasi tarixində özünəməxsus bir inkişaf yolu keçmişdir.

1860-cı ilə qədər Respublikaçılar partiyası özünün ilk prezidentini seçdi. O, quldarlığa qarşı olan siyasi partiyaların koalisiyası əsasında qurulmuşdu. 1863-cü ildə Azadlıq Bəyannaməsi quldarlığı mövcudluqdan “danışib çıxartdı”. 1863-cü ildə, o zaman Respublikaçılar partiyası ilə təmsil olunan Respublikaçı buynuz quldarlığı mövcudluqdan “danışib çıxartdı”, Protestant buynuz isə bir hərəkət olmaqdan çıxıb Yeddinci Gün Adventist Kilsəsinə çevrildi. Millerçilər hərəkəti hüquqi və rəsmi surətdə 1863-cü ilin mayında sona çatdı və həmin ildə Musanın andı, quldarlıq peyğəmbərliyi rədd edildi. Qulağı olan eşitsin.

Bu məqamda peyğəmbər Danielin adlandırıdığı kimi, “Musanın andı”nın qısa icmalını vermək faydalı ola bilər.

Bəli, bütün İsrail Sənin qanununu pozdu, hətta dönüb uzaqlaşdı ki, Sənin səsinə itaət etməsin; buna görə də Allahın qulu Musanın qanununda yazılmış lənət və and üzərimizə töküldü, çünki biz Ona qarşı günah etdik. Daniel 9:11.

Allahın Kəlamını araşdırarkən Cəbrail və digər mələklər tərəfindən yönəldilən William Miller əvvəlcə Levililər kitabının iyirmi altıncı fəslindəki “yeddi vaxt”a yönəldildi. Millerin şahidliyi budur ki, o, Müqəddəs Kitabı araşdırarkən Yaradılış kitabından başlamışdı və buna görə də açıq-aydın şəkildə Daniel kitabının səkkizinci fəlinin on dördüncü ayəsindəki iki min üç yüz ilə çatmazdan xeyli əvvəl Levililər kitabına gəlib çıxmışdı. O, yalnız Müqəddəs Kitabdan və Cruden-in konkordansından istifadə edirdi.

Krudenin konkordansında sonradan Kral Ceyms Müqəddəs Kitabının ingiliscəsinə tərcümə edilmiş ibrani və ya yunan sözlərinə dair heç bir istinad yoxdur. Miller Müqəddəs Yazıdan bir sözün və ya bir parçanın mənasını anlamaqda araşdırdığı parçanın “kontekst”ini rəhbər tuturdu. Onun “yeddi zaman” anlayışına gəldikdə isə, Levililər kitabının iyirmi altıncı fəslindəki “yeddi zaman”ın kontekstinin iyirmi beşinci fəsil olduğunu görmək çox sadədir.

İyirmi beşinci fəsil torpağın dincəldilməsini, Yubileyi və köləlik qaydalarını təsvir edir. İyirmi beşinci fəsildəki qaydalar itaət edildiyi təqdirdə xeyir-dua gətirən, itaətsizlik edildiyi təqdirdə isə

“lənət” doğuran “Allahın qulu Musanın qanunu”nun bir hissəsidir. İyirmi altıncı fəsildə “yeddiqat” lənət iki min beş yüz iyirmi ilə bərabər tutulur və torpağın dincəldilməsi qaydaları ilə köləlik prinsiplərinin açıq-aşkar kontekstində bəyan olunur. İyirmi altıncı fəsildə bu cəza “əhdimin mübahisəsi” adlandırılır.

O zaman Mən də sizə qarşı çıxacağam və günahlarınıza görə sizi daha yeddiqat cəzalandıracağam. Və əhdimin pozulmasının qisasını alan qılıncı üzərinizə gətirəcəyəm; siz şəhərlərinizin içində topladığınız zaman aranızda vəba göndərəcəyəm; və siz düşmənin əlinə veriləcəksiniz. Levililər 26:24, 25.

Mətnin kontekstində Allahın üstündə “mübahisəsi” olduğu “əhd”, iyirmi beşinci fəsildə daha əvvəl xatırladılmış əhd olardı. Yeddi qat cəza Allahın “əhdinin mübahisəsi” adlanır və ona bağlı olan “lənət” budur ki, İsrail “düşmənlərinin əlinə təslim ediləcək”, və düşmənlər ölkəsində olduqdan sonra (Daniel kimi) İsrail düşmənlərinin qullarına çevriləcəkdə.

Musa Levililər iyirmi altıncı fəslə qələmə alanda qədim İsrail yenidən Misir əsarətindən azad edilmişdi və iyirmi beşinci fəsildə təmsil olunan köləlik prinsipləri ya bərekət, ya da lənət gətirəcəkdə. Qədim İsrail heç vaxt Yubileyin qaydalarına əməl etmədi və nəticədə həm şimal, həm də cənub padşahlıqları Danielin “Musanın lənəti” adlandırdığı şeyin yerinə yetməsi ilə “yeddi dəfə” üçün darmadağın edildi.

Misirdəki köləlikləri ilə başlamış olan Allahla İsrail arasındakı əhd münasibəti, Assuriya və Babilə köləlikləri ilə sona çatdı. Şimal padşahlığına qarşı olan “yeddi vaxt” 1798-ci ildə, cənub padşahlığına qarşı olan “yeddi vaxt” isə 1844-cü ildə başa çatdı. İki yeddi vaxt dövrünün başlanğıc nöqtəsi, e.ə. 742-ci ildə Yeşaya tərəfindən Yəhudanın padşahı Axaza bəyan edilmiş altmış beş illik bir peyğəmbərliklə Yeşaya kitabının yeddinci fəslində göstərilmişdir.

Çünki Suriyanın başı Dəməşqdir, Dəməşqin başı isə Resin; və altmış beş il içində Efrayim elə sındırılacaq ki, artıq xalq olmayacaq. Efrayimin başı Samariyadır, Samariyanın başı isə Remalyanın oğludur. Əgər iman etməsəniz, şübhəsiz ki, möhkəmlənməyəcəksiniz. Yeşaya 7:8, 9.

Yeşaya müəyyən etmişdi ki, e.ə. 742-ci ildə peyğəmbərlik bəyan olunduğu vaxtdan etibarən altmış beş ilin “daxilində” şimal padşahlığı parçalanacaqdı. Ondən on doqquz il sonra, e.ə. 723-cü ildə, İsrailin şimal padşahlığı Aşşur padşahı tərəfindən əsarətə aparıldı və qırx altı il sonra, e.ə. 677-ci ildə, Babil padşahı Yəhudanın cənub padşahlığını əsarətə apardı. Altmış beş illik peyğəmbərlik altı tarixi nişangah hasil edir. Birincisi, e.ə. 742-ci ildir ki, proqnoz bəyan olunur. Ondən on doqquz il sonra, e.ə. 723-cü ildə, şimal padşahlığı Aşşurlular tərəfindən əsarətə aparıldı. Qırx altı il sonra, e.ə. 677-ci ildə, cənub padşahlığı Babillilər tərəfindən əsarətə aparıldı. Sonra e.ə. 723-cü ildə başlayan ilk iki min beş yüz iyirmi il 1798-ci ildə başa çatdı. Daha sonra e.ə. 677-ci ildə başlayan iki min beş yüz iyirmi il 1844-cü ildə tamamlandı. 1844-cü ildən etibarən, bütün peyğəmbərlik quruluşunu tamamlamaq üçün proqnoz on doqquz il uzanaraq 1863-cü ilə çatdı; çünki Alfa və Omega peyğəmbərlik quruluşunu başlatmaq üçün on doqquz il nişanladığına görə, onun sonuna çatmaq üçün də on doqquz il olmalı idi.

Qədim İsrail Misirin köləliyindən xilas edildi və itaətsizlik ucbatından həm şimal, həm də cənub padşahlıqları yenidən köləliyə qaytarıldı. Peyğəmbərliklər qədim həqiqi İsrailin peyğəmbərlik tarixindən müasir ruhani İsrailə keçir və bununla da bütün peyğəmbərlik nişanlarının mövzusu köləlik olur.

Yeşaya yeddidəki peyğəmbərlik, şimalla cənub arasında yaxınlaşan vətəndaş müharibəsi müəyyənləşdirildiyi zaman, e.ə. 742-ci ildə Yeşaya tərəfindən pis padşah Axaza təqdim edildi. Axazın cənub padşahlığı qədim İsrailin hərfi mənada izzətli ölkəsi idi. 1798-ci ildə Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin ruhani izzətli ölkəsi Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin altıncı padşahlığı kimi hökmranlıq etməyə başladı. Hərfi izzətli ölkəyə qarşı olan yeddi vaxt 1844-cü ildə başa çatdıqda, padşah Axazın tarixində olduğu kimi, yaxınlaşan bir vətəndaş müharibəsi var idi. 1844-cü ilə qədər siyasi partiyaların parçalanıb ittifaqlar yaratması ilə bağlı qarışıqlıq demək olar ki, tamamilə iki siyasi meyl sinfində sabitləşmişdi. Köləlik məsələsi baxımından demokratlar köləlik tərəfdarı, respublikaçılar isə köləlik əleyhdarı idilər. 1798-ci ildən 1860-cı ildə vətəndaş müharibəsinin başlanğıcınadək siyasi partiyaların iki sinfinin formalaşması prosesi artıq tamamlanmışdı.

Axaz hərfi mənada şanlı diyara təmsil edirdi və buna görə də ruhani şanlı diyara tipoloji olaraq işarə edirdi. Axazın tarixi, peyğəmbərliyin e.ə. 742-ci ildə bəyan edildiyi peyğəmbərlik tarixini tipoloji olaraq əks etdirir; buna görə də, bu, peyğəmbərliyin sona çatdığı tarixi də tipoloji olaraq göstərir. Başlanğıc tarixində on qəbilədən ibarət olan şimal padşahlığı, cənubdakı iki qəbilənin ilahi şəkildə təsis olunmuş idarəçiliyinə etiraz olaraq, digər iki qəbilədən ayrılmışdı. Şimaldakı on qəbilə Suriya ilə konfederasiya yaratmışdı ki, bu da cənub konfederasiyası ilə simvolik olaraq Suriya ilə təmsil olunan bir qüvvə arasındakı ittifaqı tipoloji olaraq göstərirdi.

Bu qısa xülasə göstərir ki, Levililər iyirmi altının yeddi vaxtı əhd vədidir; bu vəd ya itaət üçün bir xeyir-duanı, ya da itaətsizlik üçün köləliyin “lənəti”ni irəli sürür. Şimal və cənub padşahlıqları birlikdə, köləlikdən azad edilmiş bir xalq kimi bir millət olaraq başladılar, lakin öz müvafiq sonlarında yenidən köləliyə təslim edilməklə başa çatdılar.

Qulluqla bağlı həmin peyğəmbərliklərin sonunda tamam olan altmış beş il, ruhani İsrailin ruhani izzətli diyarda, şimalın cənuba qarşı apardığı vətəndaş müharibəsinin lap mərkəzində olduğu vaxt başa çatdı. Vətəndaş müharibəsindəki qarşı duran tərəflərdən biri, qarşı tərəfdə yerləşən ilahi surətdə təsis olunmuş hökumətdən ayrılaraq konfederasiya təşkil etmiş bir padşahlıq idi.

1798-ci ildən etibarən vətəndaş müharibəsində, Respublikaçılığın buynuzu elə bir prosesdən keçirildi ki, bu, köləlik məsələsinin iki tərəfini təmsil edən iki sinif siyasi rəqib meydana çıxardı. Köləlik tərəfdarı olub köləlik təcrübəsini davam etdirməyə çalışan rəqiblər mübarizəni uzudular.

1798-ci ildən vətəndaş müharibəsində Protestantizmin buynuzu elə bir prosesdən keçirildi ki, bu, köləlik məsələsinin iki tərəfini təmsil edən iki sinif dini qarşıdurma tərəfi meydana gətirdi. Köləliyin peyğəmbərliyinə dair ilkin anlayışı davam etdirməyə çalışan köləlik tərəfdarı qarşıdurma tərəfləri mübarizəni uzudular.

1863-cü ildə Respublikaçılıq buynuzu köləlik təcrübəsini rədd etməkdə müvəffəq oldu.

1863-cü ildə Protestantizmin buynuzu köləlik barədə peyğəmbərliyi rədd etməkdə müvəffəq oldu.

Bunu etməklə onlar öz dövrü üçün İlyas olan Millerin işini rədd etdilər. Bununla onlar həmçinin “Musanın andını”, öz dövrləri üçün təməl daşını da rədd etdilər. Musa və İlyas o zaman rədd olundular, yalnız 11 sentyabr 2001-ci ildə geri qayıtmaq üçün.

Alfa və Omega, ecazkar dilçi, Öz ilahi imzasını “Musanın andı”nın zaman peyğəmbərliyi boyunca qeyd etmişdir; həmin andı O özü Palmoni, Ecazkar Sayıcı olaraq elan etmişdi. Əgər iman etməsəniz, şübhəsiz ki, möhkəmləndirilməyəcəksiniz.